

Motion till riksdagen 2006/07: MJ371

av Emma Henriksson (kd)

Skogsvård

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om större tilltro till markägarnas kompetens och engagemang för skogsvården.

Levande skogar

Delmål 1 i miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* stadgar att 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark ska undantas från skogsproduktion till år 2010. I och med de frivilliga avsättningarnas storlek kan detta delmål anses vara uppnått. Socialdemokraterna har fastslagit att av den avsatta marken bör minst 320 000 hektar utgöras av naturreservat, 30 000 hektar av biotopskydd och 50 000 hektar av naturvårdsavtal. Jag, som har en större tilltro till markägarnas kompetens och engagemang, anser att en större andel kan utgöras av naturvårdsavtal och frivilliga avsättningar.

Nationalparker och naturreservat

Naturvårdsverket svarar för beslut om köp och intrångsersättning för att bevara skogsmark som naturvårdsreservat.

Utredningar och nyckelbiotopsinventering har visat att det finns behov av att skydda mer värdefull skogsmark, särskilt i södra Sverige. Kontrollinventeringen av nyckelbiotoperna visar, enligt Skogsstyrelsens definition, att upp emot 800 000 hektar kan klassas som nyckelbiotoper. Så mycket som halva den arealen kan vara objekt över 5 hektar. Sådana objekt kan skogsvårdsstyrelserna inte följa upp utan det blir då en fråga för länsstyrelserna. I många fall anser länsstyrelserna att objekten inte är tillräckligt värdefulla för att göra

Fel! Okänt namn på

dem till reservat. Under åren 1999–2004 har 71 845 hektar produktiv skogs-
mark skyddats genom reservatsbildning.

Biotopskydd och naturvårdsavtal

Skogsvårdsstyrelsen har ansvaret att peka ut, avgränsa och besluta om biotop-
skydd på skogsmark enligt 7 kap. 11 § miljöbalken. Skyddet omfattar endast
mindre områden av 19 definierade skogsbiotoper. Skogsvårdsstyrelserna
påbörjade arbetet med biotopskydd under budgetåret 1993/94.

Biotopskydd används i första hand i en akut situation där det är uppenbart
att den värdefulla biotopen kan komma att avverkas. Medelareal för beslutade
biotopskydd är 2,7 hektar.

Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan staten genom
skogsvårdsstyrelsen och en skogsägare i syfte att bevara och utveckla ett
områdes naturvärden. Naturvårdsavtal är ett viktigt komplement till natur-
reservat och biotopskydd. Avtal används i regel på andra typer av områden än
vad som kan komma i fråga för biotopskydd. Avtalen tecknas vanligen för en
period på mellan 30 och 50 år.

Under perioden 1999–2004 har totalt 23 400 hektar produktiv skogsmark
skyddats genom naturvårdsavtal och 10 000 hektar som biotopskyddsområde.

Frivilliga avsättningar

Frivillig avsättning av skogsmark är en viktig del i upprätthållandet av le-
vande skogar. Regeringens målsättning är att ytterligare 900 000 hektar
skyddsvärd skogsmark ska undantas från skogsproduktion till år 2010. Av
detta uppskattas statens ansvar för skydd till 400 000 hektar, resten utgörs av
frivilliga avsättningar. Skogsägarna har visat stort intresse för att skydda
värdefull skog, men det är ändå viktigt att slå fast att det är skogsägaren som
definierar frivilliga avsättningar av mark. Det går inte att få bred förståelse för
miljöpolitiken om staten betraktar frivilligt arbete som något som kan kom-
menderas fram. Staten bör genom utbildning och rådgivning underlätta för
markägaren att fatta beslut om hur marken ska nyttjas.

Skogsbrukets frivilliga avsättningar av skogsmark i form av hänsynsområ-
den har ökat från 230 000 hektar år 1998 till 990 000 hektar år 2002. Däri-
genom har de frivilliga avsättningarna ensamma uppfyllt det kvantitativa
arealmålet.

För att garantera rättssäkerheten och för att få en bred förståelse för miljö-
politiken behöver staten en komplett och anpassad strategi för markavsätt-
ningarna och hur olika miljövärden bäst kan bevaras. Nya arbetsmodeller för
områden med många naturvärden behöver utvecklas. Det är angeläget att
även skydd av mark får en mångfald och att det finns en statlig öppenhet för
att arbeta med kombinationer av hänsyn, avtal, biotopskydd och reservat. De

statliga ersättningsmedlen bör prioriteras till naturvårdsavtal i högre grad än nu. Avtalen har nära nog kommit bort i myndigheternas hantering av markavsättningar. Om stora områden ska undantas från traditionellt skogsbruk bör detta i första hand ske på statens mark så att den privata äganderätten bevaras och skogsägarens utkomstmöjligheter inte försämras. Vidare måste myndigheterna använda sig av statens mark för markbyten.

Avsättning av skogsmark till skydd för biologisk mångfald

Kostnaden för inköp eller inträngsersättning per hektar varierar mellan olika skogstyper men är i regel omkring tre gånger högre än motsvarande kostnad för undantag genom naturvårdsavtal på 30–50 års tid. Naturvårdsavtal innebär att skogen undantas från produktivt skogsbruk under denna tid. Ersättningen till markägaren motsvarar inte produktionsbortfallet. Jag önskar därför en ökad inriktning för biotopskydd och naturvårdsavtal.

Miljömålet om bevarande av biologisk mångfald konkurrerar delvis med det nationella ekonomiska intresset att upprätthålla en hög produktivitet i den svenska skogen. Skogsnäringen är en viktig arbetsgivare i glesbygden. Naturvårdsåtgärderna måste därför stämmas av mot konsekvenserna för skogsbrukets produktionsmål. Avvägningen mellan produktions- och miljömål bör vara väl underbyggd och beakta studier av olika skogsområden som skyddas genom statliga markköp eller frivilligt ingångna skogsvårdsavtal.

Syftet med skyddandet av värdefulla biotoper är inte primärt deras legala status, utan deras faktiska tillstånd. För skyddsvärda områden som inte omedelbart hotas av avverkning bör man kunna vänta något år med inköp eller inträngsersättning.

Samarbete mellan myndigheter och skogsägare

Efter det att nyckelbiotops- och sumpskogsinventeringarna har fullföljts har det visat sig att samarbetet mellan länsstyrelserna och skogsmyndigheten om avsättningar av större nyckelbiotoper inte fungerat i vissa regioner. Skogsägare upplever att myndigheter hänvisar till varandra och att det saknas en tydlig motpart. Den administrativa hanteringen av nyckelbiotoper, inklusive information och samråd med markägare, behöver också bli mer flexibel. Staten måste ta ansvar för att det administrativa arbetet förblir rättssäkert.

Halvtidsutredningen om miljö- och landsbygdsprogrammet (SOU 2003:105) finner att insatserna för kompetensutveckling på det skogliga området har bidragit till att miljövänliga arbetsmetoder används i större utsträckning i skogsbruket. Jag anser att det är viktigt att dessa insatser fortsätter för att förstärka denna utveckling.

Fel! Okänt namn på

Skogens levande dynamik

Kunskapen om olika arters behov är ofta bristfällig. Det kan vara svårt att bedöma om en viss hotad art skulle gynnas eller skadas om ett aktivt skogsbruk upphörde inom ett visst område. Professor emeritus Mårten Bendz vid Växjö universitet (Reports no. 10 Växjö University) menar att om skogsskötseln upphör inom ett visst område kan detta lika gärna vara en "dödsdom" för en art som att vara en bevarandeåtgärd. I och med att kunskapen är så bristfällig är det stor risk att kostnadseffektiviteten i reservatsbildning och naturvårdsavtal blir alltför låg. Detta understryker ytterligare behovet av ökad kunskap och en träffsäker inventering.

Jag vill också betona att florans och faunans inte är statiska fenomen. Klimatförändringar, nya arters intåg och andra faktorer bidrar till att naturen ständigt befinner sig i utveckling. Arbetet med den biologiska mångfalden får därför inte i alltför hög grad ha perspektivet att en viss uppsättning arter och biotoper till varje pris ska bevaras så som de är just nu. Sverige bör också i större utsträckning samarbeta med andra länder kring bevarande av arter som finns också i dessa länder. Tillsammans har vi ett ansvar för att bevara artrikedomen, men varje art som finns i Sverige måste inte alltid leva i vårt land. Samtidigt kan arter som varit borta komma tillbaka efter lång tid.

Stockholm den 30 oktober 2006

Emma Henriksson (kd)